

obvykle vykonávají i pedagogickou činnost. Je tedy otázkou, zda by potom neměli být považováni za separátní skupinu, které by byly zapovězeny vztahy se studenty bakalářského a magisterského studia na straně jedné a pedagogy na straně druhé.

Text bohužel trpí nedostatkem jasného definování předpokládané dobré praxe. Definování sexuálního chování může být opravdu seriózní problém a opomíjení těchto otázek není rozhodně na místě. Autor a autorky varují před vytvářením komisí k řešení sexuálního obtěžování ad hoc. Já bych ale především chtěla varovat před vytvářením pojmů ad hoc. Domnívám se, že jev autory označený jako okukování existuje a lze ho nějak vnímat. Problém je v tom, jak ho definovat nějakým způsobem, který by ho umožnil zhodnotit ze stra-

ny komise zabývající se sexuálním obtěžováním. Měl by být kladen důraz na tělesnou zónu nebo spíše na čas? Jen obtížně si totiž umím představit, jak by ex post posuzovala, zda se jednalo o „normální pohled“ či o „okukování“ se sexuálním podtextem.

Všechny výše uvedené problémy rozhodně nejsou důvodem přestat se zabývat problematikou sexuálního obtěžování. Je ale nutné zvážit širší aspekty problematiky včetně aspektů právních, což autor a autorky neučinili. Lze tedy jen doufat, že příští podobná publikace půjde více do hloubky a bude se více dotýkat praktických aspektů problematiky.

Olga Pechová

Kateřina Šaldová, Barbora Tupá, Marta Vohlídalová:

SEXUÁLNÍ OBTĚŽOVÁNÍ VE VYSOKOŠKOLSKÉM PROSTŘEDÍ.

Praha, Sociologický ústav AV ČR 2009, 70 s.
ISBN 978-80-7330-178-1.

Publikace přináší první výzkum dotýkající se sexuálního obtěžování na českých vysokých školách. Je nutno říci, že sexuální obtěžování chápou autorky značně široce a zahrnují mezi něj: zesměšňující a urážlivé poznámky o mužích a ženách, okukování, sexuálně laděné vtipy a příběhy, zvýhodnění podle pohlaví, znevýhodnění podle pohlaví, komentování vzhledu, pozvání na soukromou schůzku, dotýkání nebo narušení soukromého prostoru, lechtivé učební materiály, snahu o navázání intimního vztahu, rozhovor o sexuálně laděných tématech, nabídka výhod za intimní sblížení a sexuální sblížení kvůli výhodám nebo pod pohrůzkou.

První částí výzkumu bylo dotazníkové šetření na souboru 700 studentů v rámci jedné nejmenované fakulty pražské vysoké školy, přičemž dotazy byly směřovány na zkušenosti s různými formami sexuálního obtěžování, vnímání sexuálního obtěžování, informovanost o problematice a možnostech jejího řešení. Zhruba 67 % respondentů uvedlo, že se setkalo s některým z výše uvedených jevů, přičemž nejčastěji se jednalo o zesměšňující a urážlivé poznámky o mužích a ženách. Výzkum přinesl řadu zajímavých zjištění, které jsou ovšem někdy v rozporu s názory prezentovanými autorkami. Ty v úvodu prezentují sexuální obtěžování primárně jako

projev patriarchálního systému vedoucí k uplatňování dominance mužů nad ženami. Zároveň se ale ukazuje, že dívky uvádějí statisticky významně častěji, než chlapci, že byly kvůli svému pohlaví zvýhodněny (zvýhodněno se cítí 14 % studentů a 21 % studentek). Naopak chlapci se statisticky významně častěji cítí znevýhodňováni na základě svého pohlaví (znevýhodněno se cítí 20 % studentů a 16 % studentek), což výše uvedený předpoklad staví na hlavu. Je škoda, že se autorky nepokusily tuto skutečnost nějak interpretovat. Ne všechny otázky byly také dostatečně jasné. Na otázku „Okukovali Vás někdy vyučující?“ odpovědělo kladně 28,4 % studentek a 13,2 % studentů. Pojem ale natolik vágní, že bylo zapotřebí důkladně analyzovat, co tím jednotliví respondenti rozuměli.

Jelikož učím na univerzitě předměty týkající se genderu a sexuality, tak jsem se také nemohla nepozastavit nad textem následující otázky: „Používali někdy vyučující lechtivé učební materiály (obrázky, texty a videa apod.), které měly sexuální podtext?“ Pozitivní odpověď byla považována za symptom sexuálního obtěžování. Dovolila bych se podotknout, že často využívám studijní materiály s explicitně sexuálními tématy. Pravděpodobně by některé studijní materiály mohly být ozna-

čené za lechtivé (definice tohoto pojmu mohou být dosti různé). Podobně je tomu s otázkou: „Stalo se Vám někdy během studia, že se s Vámi někdo z pedagogů chtěl bavit o sexuálně laděných nebo intimních záležitostech?“ O sexuálních záležitostech se bavím se studenty zcela pravidelně při zkoušení, byt musím říci, že se jich samozřejmě neptám na jejich soukromý sexuální život. Pokud nebylo cílem autorek naznačit, že jakékoliv šíření informací o lidské sexualitě by mělo být na univerzitní půdě zakázáno (což, předpokládám, jejich záměrem nebylo), pak měly jasně vyloučit situace, kde se tak děje v přímé tematické souvislosti s výukou. Neumím si opravdu představit, jak bych mohla vzdělávat studenty psychologie v oblasti poradenství a terapie sexuálních problémů a přitom nepoužívat materiály se sexuálním kontextem.

Druhá fáze výzkumu byla kvalitativní a zahrnovala rozhovory s třinácti studentkami a pěti studenty. Vzhledem k velikosti realizačního týmu je škoda, že soubor respondentů nebyl větší. Také není zřejmé, co bylo důvodem k asymetrické skladbě souboru z hlediska pohlaví. Bohužel tato kvalitativní sonda přes své přínosy příliš nepomohla objasnit některé překvapivé výsledky kvalitativní studie. Třetí část publikace zahrnuje konkrétní doporučení týkající zamezení sexuálního obtěžování na vysokých školách, které vycházejí především ze zkušeností z anglosaských zemí. Textu by prospělo širší teoretické zakotvení a snaha o hlubší interpretaci získaných dat, avšak rozhodně se jedná o materiál, který přináší nové a zajímavé informace.

Olga Pechová